МОРБИЛИ

Photos: Freepik

Какво представлява морбили?

- Морбили (дребна шарка) е вирусно заболяване, което е силно заразно за хора от всякаква възраст и което може да се разпространява в широки мащаби. Това е сериозно заболяване, което може да доведе до усложнения и дори до смърт.

Какви са симптомите на морбили?

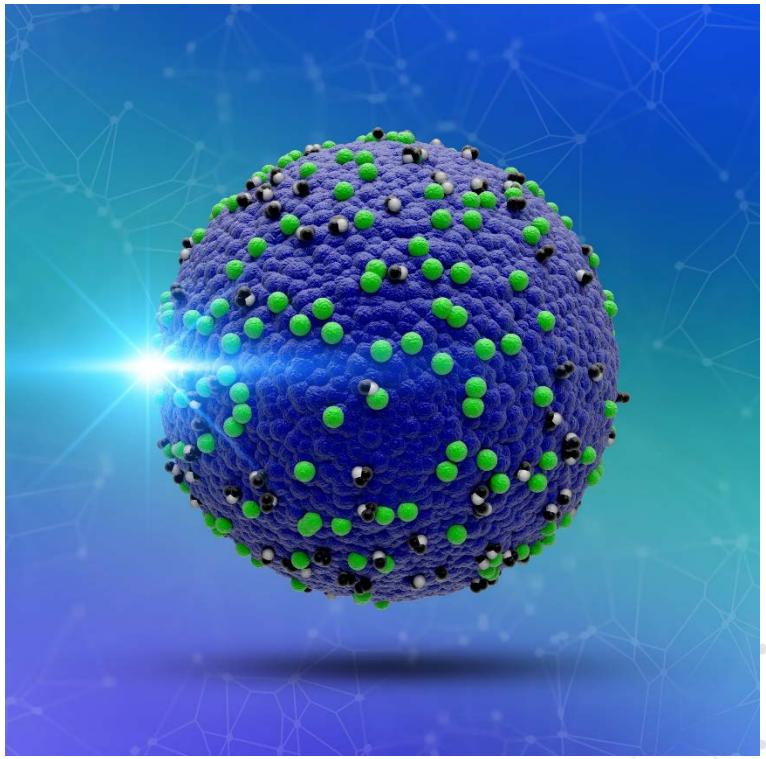
- Симптомите на морбили обикновено се появяват 10-12 дни след заразяването:
  - първоначалните симптоми наподобяват настинка с хрема, кашлица и леко повишена температура;
  - очите стават червени и чувствителни към светлина;
  - от третия до седмия ден температурата може да достигне до 41°C;
  - червен обрив с продължителност от четири до седем дни започва от лицето и след това се разпространява по цялото тяло;
  - по венците и по вътрешната страна на бузите могат да се появят малки бели петна.

Какви са усложненията при морбили?

- 30 % от децата и възрастните, заразени с морбили, могат да развият усложнения. Те могат да включват ушни инфекции и диария.
- Пневмонията е потенциално сериозно усложнение, довело до смъртта на някои пациенти с морбили. Пневмонията е най-честата причина за смърт, свързана с морбили.
- Смъртността от морбили е в диапазона 1-3 души на 1 000 случая и е най-висока при хора на възраст под пет години и сред имунокомпрометираните лица.
- Около 1 пациент с морбили на 1 000 развива възпаление на мозъчната тъкан (енцефалит), заболяване, което води до трайна неврологична инвалидност при приблизително един от четири случая.

Какви са усложненията при морбили?

- Много рядко персистираща инфекция с вируса на морбили може да доведе до подостър склерозиращ паненцефалит (SSPE), заболяване, при което нервите и мозъчната тъкан дегенерират прогресивно и което е по-вероятно да се появи, ако инфекцията с морбили се случи в по-млада възраст. SSPE обикновено се появява няколко години след като засегнатият пациент е боледувал от морбили; средно се наблюдава 7 до 10 години след заразяването. Симптомите включват промени в личността, постепенно влошаване на психиката, мускулни спазми и други невромускулни симптоми. Не съществува лечение за SSPE и той винаги води до смърт.

Как се разпространява морбили?

- Вирусът на морбили се разпространява чрез въздушни капчици, произведени, когато заразеният човек кашля и киха. Капките, съдържащи вируси, могат да останат във въздуха в продължение на няколко часа, а вирусът остава заразен на замърсени повърхности в продължение на до два часа. Човек, който е заразен, може да предаде морбили дори преди появата на обрива (обикновено 4 дни) и около 4 дни след появата на обрива.
- Морбили се разпространява лесно сред неваксинирани индивиди. Смята се, че един човек с морбили може да зарази средно между 12 и 18 незащитени хора.

Кой е изложен на риск от заразяване с морбили?

- Всеки, който не е ваксиниран срещу морбили или който не е боледувал, е изложен на риск от морбили на всяка възраст.

Как може да бъде предотвратено заразяване с морбили?

- Единствената защита срещу морбили е ваксинацията. Ваксината MMR (морбили, паротит и рубеола) е комбинирана ваксина, която предпазва от морбили, паротит и рубеола (немска дребна шарка). Ваксината MMR е безопасна и ефективна и има много малко странични ефекти. Съобщени са леки реакции като повишена температура, зачервяване или подуване на мястото на инжектиране. Някои получатели на ваксина развиват неинфекциозен лек обрив, подобен на морбили, обикновено 7-14 дни след ваксинацията, който изчезва в рамките на 1–3 дни.
- За максимална защита са необходими две дози от ваксината. В европейските страни първата доза се прилага между 10 и 18-месечна възраст. Втората доза може да бъде приложена един месец или повече след първата доза, в съответствие с националната схема за ваксинация.

Как може да бъде предотвратено заразяване с морбили?

- Съгласно имунизационния календар на Република България у нас ваксината се прилага на 13-месечна възраст и реимунизация на 12 години.

Как се лекува морбили?

- Няма специфично лечение за морбили. Повечето хора се възстановяват с поддържащо лечение, което може да включва хидратация и лекарства против повишена температура.
- Използват се различни мерки, за да се избегне по-нататъшното разпространение на морбили, например карантина в домашни условия както за болния, така и за близките му с несигурен статус на ваксинация.
- Антибиотиците не са ефективни срещу морбили, защото заболяването се причинява от вирус. Въпреки това, антибиотиците често се използват за лечение на усложнения с бактериални инфекции, които могат да се развият поради морбили, като пневмония и ушни инфекции.

Защо се имунизираме?

- Морбили е една от най-заразните болести при хората. Преди откриването на ваксините не е имало възможност да се преустанови разпространението на заболяването: почти всеки е заболявал, като 1 на всеки 5 е страдал от сериозни усложнения като пневмония, глухота, енцефалит. Нерядко се е достигало и до смъртни случаи.
- Морбили се пренася бързо и лесно. Затова колкото повече хора са имунизирани, толкова по-трудно вирусът на болестта намира кого да разболее.
- Ваксините срещу морбили са безопасни и ефикасни.

Колективен имунитет

- Когато ние и хората от нашата общност сме с изграден имунитет към дадено заболяване, то не може да се разпространява лесно. Заедно, ние предпазваме тези, които не могат да бъдат имунизирани (бебета, възрастни със здравословни проблеми и отслабена имунна система) от вирусите или бактериите, причиняващи ваксинопредотвратимо заболяване.

Когато критична част от една общност е имунизирана срещу заразна болест, повечето членове на общността са защитени срещу това заболяване, тъй като има малка възможност за възникване на огнище. Дори и тези, за които са противопоказни някои ваксини, като например бебета, бременни жени или лица с , получават някаква защита, защото разпространението на заразни болести се ограничава. Това състояние е известно като "колективен имунитет".

Необходимо е имунизираната част от населението да достигне някаква **критична маса**, за да се задейства механизмът на колективния имунитет. Схемата долу показва случая, когато някои членове на общността са имунизирани, но броят им не е достатъчен, за да създаде колективен имунитет.

На следващата схема, **критична част от населението е имунизирана**, защитени са повечето членове на населението. Имунизацията на голям процент от общността създава колективен имунитет, защото ваксинираните индивиди осигуряват своеобразна индиректна защита за останалите застрашени хора – и тези, които имат отслабена имунна система (възрастни хора, хора със заболявания, увреждащи имунната система), и тези, които не са ваксинирани (или са отказали да го направят). В резултат на това ще се заразяват по-малко хора, а тези, които са заразоносители, няма да предадат болестта на другите, защото са ваксинирани.

Благодарим за вниманието

